

Nota van de OVB-commissie schuldbemiddeling aan de
advocaten-schuldbemiddelaars

Het verzoek tot goedkeuring van de ereloon- en kostenstaat van de schuldbemiddelaar, met inbegrip van de jaarlijkse retributie voor het beheer van het dossier in het register JustRestart

donderdag 23 mei 2024

1 /

Het centraal register collectieve schuldenregelingen (**JustRestart**) werd gelanceerd op 2 november 2023.

Op 22 april 2024 verscheen in het *Belgisch Staatsblad* het koninklijk besluit van 29 maart 2024 tot vaststelling van de retributie tot financiering van het beheer van het centraal register collectieve schuldenregelingen¹ (hierna het **KB Retributie**). Het KB Retributie regelt het bedrag, de voorwaarden en de nadere regels voor de inning van een retributie ter financiering van de kosten die worden gemaakt door het beheer van JustRestart.

Het KB Retributie heeft uitwerking met ingang van 2 november 2023 (zijnde de dag van de inwerkingtreding van JustRestart).

Sinds de publicatie van het KB Retributie heerst er onder de advocaten-schuldbemiddelaars **onzekerheid** over de opname van de jaarlijkse retributie voor het beheer van het dossier in het register JustRestart in de ereloon- en kostenstaten die zij indienen en de toekenning ervan door de arbeidsrechtbanken.

De OVB-commissie schuldbemiddeling betracht met onderhavige nota **nuttige informatie** ter beschikking te stellen aan de advocaten-schuldbemiddelaars alsook **handvatten** aan te reiken omtrent de vraag **hoe de advocaten-schuldbemiddelaars best handelen** in de gegeven omstandigheden.

---

¹ Koninklijk besluit van 29 maart 2024 tot vaststelling van de retributie tot financiering van het beheer van het centraal register collectieve schuldenregelingen, *B.S.* 22 april 2024.

2 /

Er is **verschillende regelgeving** van toepassing op het verzoek tot toekenning van de ereloon- en kostenstaat van de schuldbemiddelaar enerzijds en het verzoek tot het toekennen van de jaarlijkse retributie anderzijds:

- Het verzoek tot goedkeuring van de ereloon- en kostenstaat van de schuldbemiddelaar wordt geregeld in **artikel 1675/19 Ger.W.** Artikel 1675/19, §2, eerste lid Ger.W. bepaalt dat de **staat van ereloon, emolumenten en kosten** van de schuldbemiddelaar ten laste komt van de schuldenaar en bij voorrang wordt betaald.² Het verzoek kan derhalve in deze zin worden geformuleerd.
- De inning van de **jaarlijkse retributie** wordt geregeld in **artikel 1675/27 Ger.W.** Artikel 1675/27, §2, eerste lid, tweede zin Ger.W. bepaalt dat deze retributie in geen geval door de schuldenaar mag worden gedragen.³

3 /

De **voorbereidende werken** bij de invoering van artikel 1675/27 Ger.W. (omtrent de jaarlijkse retributie) bevatten volgende verantwoording:

*“Er wordt uitdrukkelijk bepaald dat de retributie geen aanleiding mag geven tot extra kosten voor de schuldenaar. Dit zou lijnrecht ingaan tegen de maatschappelijke nood aan een efficiënt beleid inzake de strijd tegen overmatige schuldenlast. De schuldbemiddelaar zal de retributie als vaste kosten opnemen in zijn jaarlijkse kostenstaat en kunnen inhouden op de bemiddelingsrekening. De retributie wordt aldus gedragen door de boedel. Er dient aan herinnerd dat de digitalisering van de procedure collectieve schuldenregeling een significante vermindering van andere kosten mee zal brengen, te denken valt aan de portkosten in de dossiers, die de boedel positief zullen impacteren”.*⁴ (eigen onderlijning)

Deze redenering is ook te vinden in artikel 2 van het KB Retributie.⁵ Het verslag aan de Koning vermeldt duidelijk dat de retributie **wordt vooraf genomen op de boedel** waardoor de retributie *de jure en de facto* niet ten laste van de schuldenaar valt.⁶

---

² Artikel 1675/19, §2, eerste lid Ger.W. stelt: “De staat van ereloon, emolumenten en kosten van de schuldbemiddelaar komt ten laste van de schuldenaar en wordt bij voorrang betaald”.

³ Artikel 1675/27, §2, eerste lid Ger.W. luidt: “De registratie, de raadpleging, de wijziging, de hernieuwing en de verwijdering van gegevens in het register alsook het beheer van een dossier van collectieve schuldenregeling kunnen aanleiding geven tot de inning van een jaarlijkse retributie teneinde de kosten te dekken die veroorzaakt worden door het beheer van het register. Deze retributie mag in geen geval door de schuldenaar worden gedragen”.

⁴ Verantwoording bij amendement nr. 6 bij het wetsontwerp van 26 juni 2023 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken IV (DOC 55-3436/002, 16).

⁵ Artikel 2 van het KB Retributie bepaalt: “De jaarlijkse retributie is een administratieve kost voor de schuldbemiddelaar waarvan de forfaitaire vergoeding wordt opgenomen in de staat van erelonen en kosten, bedoeld in artikel 1675/19 van het Gerechtelijk Wetboek”.

⁶ In de artikelsgewijze bespreking van artikel 2 in het verslag aan de Koning staat: “Artikel 2 bepaalt de aard van de retributie. De retributie is voor de schuldbemiddelaar een administratieve kost waarvan de vergoeding wordt opgenomen in de staat van erelonen en kosten. De staat van erelonen en kosten wordt vooraf genomen van de boedel waardoor ze ten laste komt van de boedelschuldeisers”.

4 /

Een aantal arbeidsrechtbanken hebben volgende **praktische afspraken** gemaakt:

- Indien u als schuldbemiddelaar in een CSR-dossier een factuur ontvangt (in principe op de verjaardag van de beschikking van toelaatbaarheid) kan u deze kost mee opnemen in de eerstvolgende staat van erelonen en kosten die u ter goedkeuring neerlegt. Sommige arbeidsrechtbanken vragen de factuur en het bewijs van betaling toe te voegen.
- Voor CSR-dossiers waarin de datum van de verjaardag van de beschikking van toelaatbaarheid zich situeert tussen 2 november 2023 en 22 april 2024 en waarin de schuldbemiddelaar retroactief een factuur ontvangt, aanvaarden sommige arbeidsrechtbanken dat een tussentijdse staat wordt opgesteld. Andere rechtbanken stellen dat deze retributie slechts kan worden opgevraagd bij de eerstvolgende staat in het dossier. Deze laatste rechtbanken maken geen aanvullende beschikkingen kostenstaat op.

5 /

De OVB-commissie schuldbemiddeling is heden uitermate bezorgd aangezien er **vonnissen** worden uitgesproken waarin gesteld wordt dat **geen bevel kan worden gegeven tot tenuitvoerlegging van de retributie**.

De schuldbemiddelaars ontvangen thans de verschillende debetnota's in alle dossiers die sinds 2 november 2023 op de verjaardag van de beschikking van toelaatbaarheid zijn gekomen, zodat er grote **ongerustheid** is dat de **terugbetaling van de retributie** mogelijk niet zou worden toegekend zoals door de wetgever voorzien.

Zo ontving een advocaat-schuldbemiddelaar een vonnis waarbij werd gesteld dat geen bevel kon worden gegeven tot tenuitvoerlegging van de retributie met volgende motivering:

“De schuldbemiddelaar rekent in de staat van erelonen en kosten ook de retributie van 75 euro aan, vermeld in artikel 1 eerste lid van het koninklijk besluit van 29 maart 2024 tot vaststelling van de retributie tot financiering van het beheer van het centraal register collectieve schuldenregelingen (KB Retributie), die door artikel 2 van dit KB omschreven wordt als een administratieve kost voor de schuldbemiddelaar waarvan de forfaitaire vergoeding wordt opgenomen in de staat van erelonen en kosten bedoeld in artikel 1675/19 Ger.W.

De rechtbank kan evenwel geen bevel geven tot tenuitvoerlegging van deze retributie. De schuldbemiddelaar verzoekt immers om de staat van erelonen en kosten, inclusief de retributie, in toepassing van artikel 1675/19 §2, eerste lid Ger.W. geheel of gedeeltelijk ten laste te leggen van de schuldenaar(s), wat in strijd is met artikel 1675/27 §2 Ger.W. dat bepaalt dat de retributie “in geen geval door de schuldenaar mag worden gedragen”.

Door op algemene wijze te bepalen dat de vergoeding van de retributie wordt opgenomen in de staat van erelonen en kosten, dus ook als die ten laste valt van de schuldenaar, wijkt artikel 2 van het KB Retributie af van het wettelijk verbod van tenlastelegging van de retributie ten aanzien van de schuldenaar geformuleerd in artikel 1675/27 § 2 Ger.W. De rechter is op grond van artikel 159 van de Grondwet verplicht om deze onwettige bepaling buiten toepassing te laten.”

De OVB-commissie schuldbemiddeling benadrukt vooreerst dat het belangrijk is dat u het **verzoek tot het bekomen van de jaarlijkse retributie van 75 EUR steunt op het correcte artikel 1675/27, §2 Ger.W.** (en dus niet op artikel 1675/19 Ger.W., dat handelt over de ereloon- en kostenstaat van de schuldbemiddelaar).

Dat verzoek kan u **bijkomend motiveren** als volgt:

“De retributie ingevoerd door het koninklijk besluit van 29 maart 2024 tot vaststelling van de retributie tot financiering van het beheer van het centraal register collectieve schuldenregelingen moet uiteraard eveneens worden toegekend. De retributie is een dossierkost waarmee rekening werd gehouden bij de verdeling van de jaarlijkse dividenden en de slotdividenden, zodat deze retributie de jure en de facto ten laste van de schuldeisers valt en niet ten laste van de schuldenaar”.

Veiligheidshalve kan u **ook volgende alinea** toevoegen:

“De schuldbemiddelaar meent dat de opgestelde staat van ereloon en kosten, met inbegrip van de retributie voor het beheer van het dossier in JustRestart, correct is en niet vatbaar voor herleiding door de rechtbank. Indien de rechtbank zou oordelen dat de staat moet worden herleid, quod certe non, dient zij de schuldbemiddelaar voorafgaandelijk te horen. Indien de schuldbemiddelaar niet zou worden gehoord, maakt dit een ernstige schending van diens rechten van verdediging uit.”

Indien u ondertussen geconfronteerd wordt met een **herleiding van uw ereloonstaat zonder dat u gehoord werd, rijst de vraag of hoger beroep toelaatbaar is**, gelet op artikel 1675/19, §3 Ger.W., dat bepaalt dat tenzij er maatregelen getroffen zijn ingevolge artikel 1675/10, §5, artikel 1675/12 of artikel 1675/13 Ger.W., er geen verzet of hoger beroep mogelijk is tegen de beslissing over de taxatie van het ereloon en de kosten.⁷

In dat verband brengt de OVB-commissie schuldbemiddeling graag de (onuitgegeven) **arresten van het arbeidshof te Brussel** van 2 mei 2016 (rolnummer 2016/AB/252) respectievelijk 16 augustus 2021 (rolnummer 2021/AB/196) onder de aandacht, waarin wordt geoordeeld dat hoger beroep toch mogelijk is als blijkt dat de rechten van verdediging werden geschonden.

---

⁷ Artikel 1675/19, §3 Ger.W. luidt: *“Tenzij deze maatregelen getroffen werden door de beschikking bedoeld in artikel 1675/10, § 5, in artikel 1675/12 of in artikel 1675/13, geeft de rechter, op verzoek van de schuldbemiddelaar, een bevel tot tenuitvoerlegging voor het voorschot dat hij bepaalt of ten belope van het bedrag van de erelonen, emolumenten en kosten dat hij vaststelt. Zo nodig hoort hij voorafgaandelijk in raadkamer de opmerkingen van de schuldenaar, van de schuldeisers en van de schuldbemiddelaar. De beschikking is niet vatbaar voor verzet of hoger beroep. Bij elk verzoek van de schuldbemiddelaar wordt een gedetailleerd overzicht van de te vergoeden prestaties en van de gedragen of te dragen kosten gevoegd”.*

Uittreksel uit het arrest van het arbeidshof te Brussel van 2 mei 2016:

“3. De vraag rijst of het hoger beroep toelaatbaar is, gelet op art. 1675/19 §3 Ger.W., dat bepaalt dat tenzij er maatregelen getroffen zijn ingevolge art. 1675/10 §5, art. 1675/12 of art. 1675/13 Ger.W., er geen verzet of hoger beroep mogelijk is tegen de beslissing over de taxatie van het ereloon en de kosten. Het Grondwettelijk Hof achtte deze bepaling niet disproportioneel en dus redelijk verantwoord (GrH nr. 14/2008, 14 februari 2008 en GrH nr. 85/2010 van 8 juli 2010)

4. Deze bepaling staat er niet aan in de weg dat de beroepsrechter een beroep kan toelaten in volgende gevallen

-Wanneer de eerste rechter iets toekent wat niet werd gevorderd

-Wanneer de eerste rechter zich een bevoegdheid toekent die niet door de wet is toegestaan

-Wanneer de beslissing tot stand is gekomen met miskennis van de rechten van verdediging.

Een louter motiveringsgebrek volstaat echter niet om het (vernietigings)beroep toe te laten. (Cass. 1 juni 2006, P&B 2006, 210 met noot D. MOUGENOT)

In deze zaak heeft de schuldbemiddelaar zijn staat bij de eerste rechter ingediend, die bevoegd was om hierover te oordelen, zodat de eerste twee mogelijkheden niet van toepassing kunnen zijn.

De schuldbemiddelaar werpt echter op dat zijn rechten van verdediging miskend zijn, omdat de eerste rechter zonder de debatten te heropenen heeft aangenomen dat zijn staat niet voldoende bewezen was.

(...)

7. In huidige zaak werd de ereloonstaat van de schuldbemiddelaar, noch door de schuldenaar, noch door de schuldeisers betwist. In beginsel moet een niet betwist feit niet verder worden bewezen. Maar uit art. 1975/19 Ger.W. volgt dat de rechter een controle op de staat mag uitoefenen.

8. Uit het bestreden vonnis volgt dat de eerste rechter de staat heeft herleid wegens het ontbreken van bewijs i.v.m. het opstellen van de minnelijke regeling. Dergelijke herleiding kan maar plaats vinden nadat de schuldbemiddelaar de mogelijkheid heeft bekomen om dit bewijs voor te brengen. Hiertoe hadden de debatten moeten worden heropend om het recht van verdediging te waarborgen. Evenmin blijkt uit het zittingsblad dat aan de schuldbemiddelaar de mogelijkheid werd gegeven om zich op het ontbreken van bewijs te verdedigen.

Wegens miskennis van de rechten van verdediging kan het beroep worden toegelaten.”⁸

---

⁸ Het arrest van het arbeidshof te Brussel van 16 augustus 2021 hanteert nagenoeg dezelfde bewoordingen:

“3. De vraag rijst of het hoger beroep toelaatbaar is, gelet op artikel 1675/19 §3 van het gerechtelijk wetboek, dat bepaalt dat, tenzij er maatregelen getroffen zijn ingevolge artikel 1675/10 §5, artikel 1675/12 of artikel 1675/13 van het gerechtelijk wetboek, er geen verzet of hoger beroep mogelijk is tegen de beslissing over de taxatie van het ereloon en de kosten. Het Grondwettelijk Hof achtte deze bepaling niet disproportioneel en dus redelijk verantwoord. (GrH nr. 14/2008, 14 februari 2008 en GrH nr.85/2010 van 8 juli 2010).

Zoals op gemotiveerde wijze werd uiteengezet in het arrest van het arbeidshof van Brussel van 2 mei 2016 (AR 2016/AB/252), staat deze bepaling er niet aan in de weg dat de beroepsrechter een beroep kan toelaten wanneer:

-de eerste rechter iets toekent wat niet werd gevorderd,

Daarnaast onderzoekt de OVB-commissie schuldbemiddeling momenteel de vraag of de advocaten-schuldbemiddelaars soelaas kunnen vinden in het ontlocken van een **prejudiciële vraag** (bij de arbeidsrechtbank / het arbeidshof) over de grondwettigheid van de interpretatie van artikel 1675/27, § 2 Ger.W.

6 /

In de CSR-dossiers waarin u **nog een ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling moet opstellen**, is het aangewezen een **aparte clause** te wijden aan de **retributie**.

Bij wijze van voorbeeld:

“De jaarlijkse retributie voor het beheer van het dossier in JustRestart wordt ten laste van de schuldeisers gelegd. Het bedrag van 75 EUR wordt telkens (jaarlijks) in mindering gebracht van het totaalbedrag van de op dat ogenblik aan de schuldeisers toekomende dividenden, waarna het restsaldo onder de schuldeisers wordt verdeeld.”

In de dossiers waarin u **reeds een ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling heeft opgesteld en waarbij** de staat van ereloon en kosten **ten laste van de FOD Economie** wordt gelegd, wordt logischerwijze ook de retributie ten laste van de FOD Economie gelegd.

Zoals gezegd kan u in de **dossiers met kwijtschelding** stellen dat “de retributie een dossierkost is waarmee rekening werd gehouden bij de verdeling van de jaarlijkse dividenden en de slotdividenden, zodat deze retributie de jure en de facto ten laste van de schuldeisers valt en niet ten laste van de schuldenaar”.

Wanneer u een **ontwerp van minnelijke aanzuiveringsregeling heeft opgesteld**, waarin wordt voorzien dat de schuldenaar **de totale schuldvorderingen** aan de schuldeisers zal terugbetalen (**dus in hoofdsom, intresten en kosten**), kan veiligheidshalve een **herziening van de aanzuiveringsregeling** worden opgesteld met opname van de hoger voorgestelde clause.

---

*-de eerste rechter zich een bevoegdheid toekent die niet door de wet is toegestaan,
-de beslissing tot stand gekomen is met miskening van de rechten van verdediging.
Een louter motiveringsgebrek volstaat echter niet om het (vernietigings)beroep toe te laten. (Cass. 1 juni 2006, P&B 2006, 210 met noot D. MOUGENOT)
In deze zaak heeft de schuldbemiddelaar zijn staat bij de eerste rechter ingediend, die bevoegd was om hierover te oordelen, zodat de eerste twee mogelijkheden niet van toepassing kunnen zijn.
De schuldbemiddelaar werpt echter op dat zijn rechten van verdediging miskend zijn, omdat de eerste rechter, zonder de debatten te heropenen, heeft geoordeeld dat de staat van kosten en erelonen diende te worden herleid.
(...)
Uit het bestreden vonnis volgt dat de eerste rechter de staat heeft herleid omdat er finaal geen minnelijke regeling werd opgesteld, zoals bedoeld in artikel 2,1° van het KB van 18 december 1998. Dergelijke herleiding kan maar plaats vinden nadat de schuldbemiddelaar de mogelijkheid heeft bekomen om daarover standpunt in te nemen. Hiertoe hadden de debatten moeten worden heropend om het recht van verdediging te waarborgen. Evenmin blijkt uit het zittingsblad dat aan de schuldbemiddelaar de mogelijkheid werd gegeven om zich op het herleiden van de staat van erelonen en kosten te verdedigen. Wegens miskening van de rechten van verdediging kan het beroep worden toegelaten.”*

Ten slotte nog dit: de OVB-commissie schuldbemiddeling bekwam onderstaande **informatie aangaande de debetnota's** die worden verstuurd in het kader van het KB Retributie:

- De OVB en de OBFV zijn de beheerder van het platform JustRestart, in opdracht van de Federale Overheidsdienst Justitie. De Ordes zijn niet btw-plichtig en schrijven om die reden **debetnota's** (en geen facturen) uit.
- De debetnota staat **op naam van de advocaat (natuurlijke persoon)** en niet op naam van de vennootschap waaronder de mandataris actief is. Als reden daarvoor wordt door JustRestart aangehaald dat het de advocaat (natuurlijke persoon) is die wordt aangesteld door de rechtbank (en niet de rechtspersoon).
- De **naam van de persoon die toegelaten is tot de procedure CSR, staat niet vermeld** op de debetnota. Als reden daarvoor wordt door JustRestart aangehaald dat dergelijke vermelding van de naam niet in overeenstemming zou zijn met de Algemene Verordening Gegevensbescherming.⁹

Indien u het dossier wenst op te zoeken waarvoor u een debetnota ontving, kan u **momenteel best enkel zoeken op de cijfers voor het streepje “-“**. Bij JustRestart heeft men namelijk vastgesteld dat het streepje (bijvoorbeeld 00054427-10) de reden is dat er meerdere resultaten worden gegenereerd door de zoekfunctie. JustRestart is dit probleem aan het onderzoeken, doch voorlopig verdient het dus aanbeveling om enkel te zoeken op de cijfers voor het streepje (het is daarbij overigens niet noodzakelijk om de nullen mee in te voeren).

---

⁹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (Algemene Verordening Gegevensbescherming).